

RESERVA NATURAL DE LES ILLES COLUMBRETES

ELEMENTS PATRIMONIALS

1.- Far

2.- Petròglif

3.- Casernes

4.- Aljub

5.- Les escales

6.- Cementeri

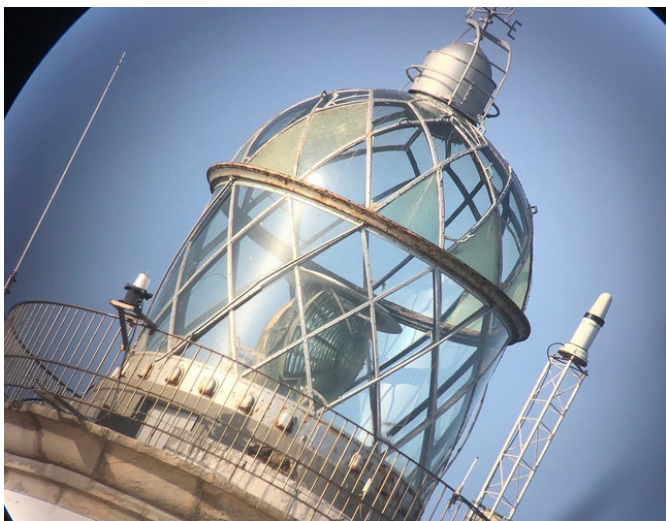
7.- Heliport

8.- Verge del Carme

El Far de Columbretes

S'encén per primera vegada en 1859, encara que no s'inaugura oficialment fins al 30 de juny de 1860. Ha tingut diferents sistemes d'il·luminació.

En origen funcionava amb parafina, fins que en 1900 es canvia a petroli. En 1961 s'adquirix l'equip òptic de lents giratòries i el sistema d'incandescència per acetilé. En 1975 s'automatitza i els farers abandonen l'illa. Finalment, en 1984 s'instal·len panells solars.

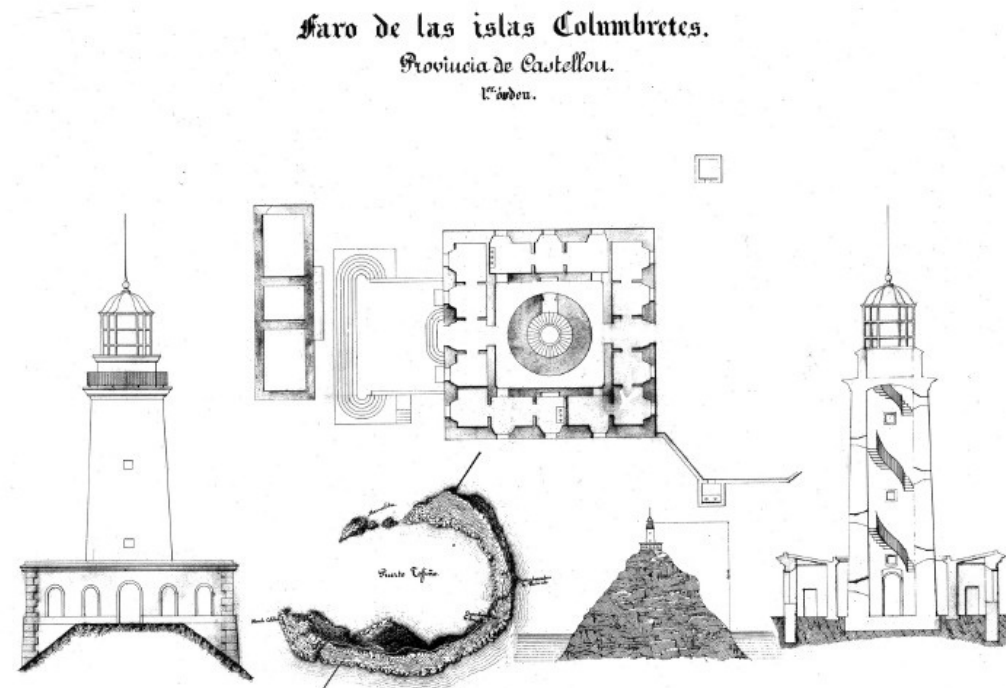

Des de 2006, existix un acord de col·laboració entre l'Autoritat Portuària de Castelló, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació i la Conselleria de la Generalitat Valenciana, per a poder usar-ho com un espai multidisciplinari que uneix ciència, investigació, conscienciació i sensibilització.

El Far de Columbretes

L'edifici va ser dissenyat de planta quadrada i una torre cilíndrica de 21 metres d'altura. Posteriorment, en 1926, s'amplia una segona planta per a poder albergar a més farers. Els farers s'emportaven a les seues famílies i han arribat a coincidir fins a 4 famílies de farers alhora.

És dels fars més aïllats, per la seua llunyania amb la costa, i considerat pels farers com el pitjor destí de tota la Península.

Molts són els farers que han passat per les illes i molts són els que han deixat empremta, com José Gozalbo, que va idear un sistema d'espills per a poder controlar des del llit si la llum del far estava encesa, o Antonio Martínez, que es va construir el seu propi batiscopi (*mirafondo*) per a pescar, o Ramón Roig Montagut, que es va fer la seua pròpia ràdio galena i així es va assabentar que havia esclatat la guerra civil.

Petròglif

Un petròglif és un disseny simbòlic gravat en les roques, i són considerats com a art rupestre. Els més antics daten del Paleolític i podem trobar-los en tots els continents.

T'imagines arribar a una illa plena de serps? Hauries deixat algun senyal del teu pas per allí?

El petròglif de Columbretes va ser descobert en 2016. Presenta una forma de serp o colobra i se situa en la part més alta de l'illa, en una zona no autoritzada al pas o visita, pel que no intentes buscar-ho pel teu compte, podries tindre un accident!

Va ser declarat en 2019 "Bé d'Interés Cultural" pel Ministeri de Cultura.

Casernes

Les casernes es van construir l'agost del 1855, per a albergar als obrers mentre alçaven el far i els aljubs, i després utilitzades pels farers.

Aquest edifici es va construir en una zona resguardada dels vents del nord.

Des de 1988, són els guardes de les illes els qui habiten en elles i les usen també com a zona de treball. L'última reforma es va fer en 2010.

Distribució en planta de les casernes.

Els guardes realitzen torns de permanència a les illes i de descans en terra cada 15 dies. A això se'l coneix com a relleu, en el qual a més del canvi de personal, es fa apilament de l'aigua, menjar i materials necessaris per a la següent quinzena.

Aljubs

Utilitzats per a la recollida d'aigua de pluja, han proveït als habitants de l'illa Grossa d'aigua dolça des que es van construir en 1856.

Disposen d'un sistema de decantació de partícules que arreplega els residus que estes aigües poden contindre.

Aljub de les casernes.

Aljub del far.

Troblem 4 aljubs en tota l'illa: darrere del far, al costat de les casernes i altres dos, en desús, en l'extrem sud.

L'aljub situat en el far té una capacitat de 120.000 litres, dividit en dos gots de 60.000 litres cadascun. Mentre que l'aljub de les casernes compta amb un got d'una capacitat de 45.000 litres.

Esta aigua s'utilitza per a la neteja del personal i altres menesters, però no per a consum.

Les escales

Hi ha diverses escales que donen accés a l'Illa Grossa. Excavades en la mateixa roca volcànica, algunes d'elles hui es troben abandonades com són l'escala Espanya i del Congre.

Pots imaginar el complicat que seria accedir a l'illa si no existiren estes escales?

Escala de Port Tofiño.

Escala de Rossí.

L'escala de Port Tofiño és l'accés principal de l'illa. Situada en la part central de la badia rep a tots aquells que s'atreixen a visitar aquest meravellós lloc.

L'escala de Rossí es troba en la part de ponent de l'illa, protegida dels vents de Llevant i Gregal que a vegades assoten la badia de Port Tofiño.

El cementeri

Construït el 1862 pels farers Francisco del Rio i Simón Miranda per a enterrar sense làpida als dos fills del primer.

Varis són els xiquets i xiquetes enterrats en l'Illa Grossa, amb o sense làpida, i també algun adult, com el guarda conegut com "Capi", que va morir en 1997. No va morir a les illes, però part de les seues cendres descansen allí.

També va haver-hi moments d'alegria, diversos xiquets i xiquetes van nàixer en l'Illa Grossa. La dona del farer Simón Miranda, va donar a llum a una xiqueta en 1952 o el naixement prematur del xicotet Aurelio Zacarías en 1953, fill del farer amb el mateix nom i la seua dona Dolores Guerra.

Autor: Eva Mestre, 2008

L'empremta humana

L'heliport es va crear en 1988 baix de les casernes, per a evacuar en cas d'emergència al personal, mariners o turistes. En 2005 es va construir un nou en una zona més segura per a l'aterratge, al costat de l'aljub de les casernes, on antigament es trobava un dels horts dels farers.

La Verge del Carme, patrona dels mariners, es va instal·lar l'1 de desembre de 1954 al costat del cementeri. Situada sobre un pedestal de pedra amb una gran creu, es troba mirant cap al port de Castelló.

Testimonis del pas del temps, podem trobar en les casernes la figura d'un pescador, homenatge a tots aquells mariners que han pescat durant anys en aquestes aigües, i les famoses formigues de "Capi", escultor de Benicàssim i guarda de les illes.

Temporals

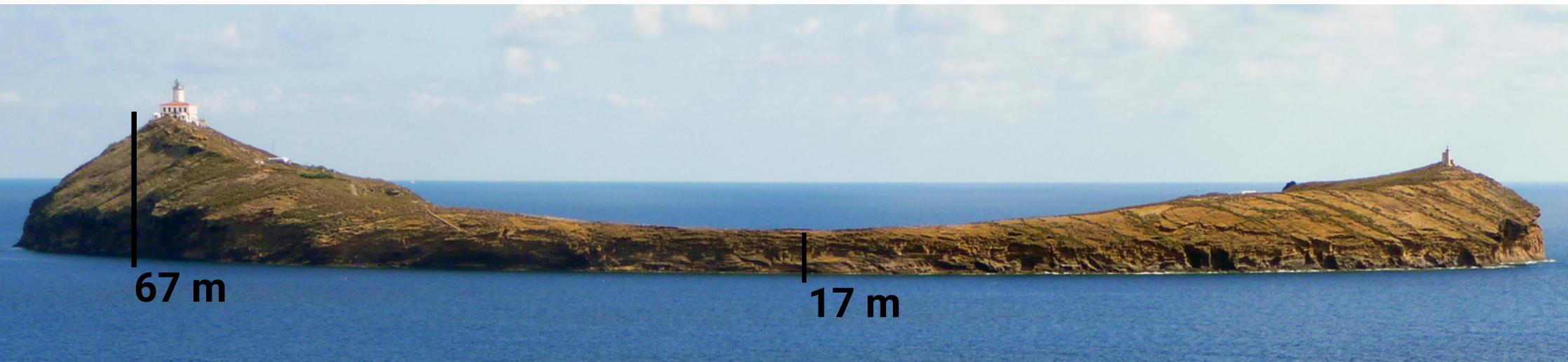
E. Mestre i J.A. Jaques, a les Columbretes trenta anys després:

“Series capaç de suportar un temporal en una illa deserta? Ja en època de romans existixen referències a temporals i accidents en Columbretes. Després d'una derrota naval i de refugiar-se en la badia, Quint Sectorio, (ca. 122 a.C - 72 a.C) va haver d'abandonar a tot córrer l'illa, perquè les seues naus es destrossaven contra la roca.”

Estos temporals eren temuts pels fareros, perquè evitaven que el vaixell de subministraments arribara a l'arxipèlag. Hui, els guardes no poden realitzar el relleu quan fenòmens com la DANA assoten les illes.

Temporals

Pots fer-te una idea del perillós que pot ser estar en l'illa en un d'estos temporals?

La part més alta de l'illa, on es situa el far de Columbretes, a 67 metres d'altura, i la més baixa són a penes 17 metres sobre el nivell de la mar. Durant estos temporals, quan bufen vents forts de llevant o gregal, les ones poden saltar de costat a costat de l'Illa Grossa.

Si algun dia pots visitar l'illa, fixa't, pots veure algun tipus de vegetació en la zona de les escales? Tal vegada es deu al fet que és la zona més exposada a l'onatge i que les plantes no resistixen els envits de la mar embravida.

Ara que ja coneixes moltes coses de la Reserva Natural de les Illes Columbretes, vine a visitar-nos, a què estàs esperant?